

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Criminaliteit en rechtsstaat

---

tekst 1

Geen kauwgom in Singapore

In Singapore is geen uitgespuugde kauwgom op de tegels te vinden. Lekker schoon, maar dat gaat niet vanzelf. Het is daar namelijk verboden om kauwgum te kauwen. Word je als toerist al kauwend gespot op straat? De boete kan oplopen tot honderden euro's.

naar: www.telegraaf.nl van 7 juli 2017

afbeelding 1

Op het bordje staat: Singapore, kauwgom verboden, 1000\$ boete.

bron: www.foodandflipflops.com

- 1p 1 Leg uit dat uit tekst 1 en afbeelding 1 blijkt dat criminaliteit een plaatsgebonden begrip is.

tekst 2

Openbaar Ministerie eist 14 jaar cel tegen bende

De zeven verdachten van een lange serie plofkraak¹⁾ moeten waarschijnlijk jarenlang de gevangenis in. Het Openbaar Ministerie heeft in een urenlang ... celstraffen tot 14 jaar geëist.

noot 1 plofkraak = een inbraak waarbij een kluis of geldautomaat met springstof wordt opgeblazen

naar: www.rtvutrecht.nl van 11 oktober 2018

- 1p 2 Wat moet er op de puntjes in tekst 2 worden ingevuld?
- A laatste woord
  - B pleidooi
  - C requisitoir
  - D verhoor

tekst 3

Gevangenis- en taakstraf voor zanger

De zanger H. is door de rechtbank in Alkmaar veroordeeld tot 73 dagen gevangenisstraf, waarvan 60 voorwaardelijk. Daarnaast kreeg hij 180 uur taakstraf opgelegd. Doordat hij het onvoorwaardelijke deel van de gevangenisstraf al in voorarrest doorbracht, hoeft hij niet terug de gevangenis in.

Volgens de rechtbank staat vast dat de zanger zijn vroegere stiefzoon heeft bedreigd met een vuurwapen of een nepwapen dat niet van echt was te onderscheiden.

naar: www.ad.nl van 16 november 2018

- 1p 3 Een rechter kan hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen opleggen.
Wat heeft de rechter de zanger in tekst 3 opgelegd?
- A een hoofdstraf en een bijkomende straf
  - B een hoofdstraf en een maatregel
  - C een maatregel en een bijkomende straf
  - D twee bijkomende straffen
  - E twee hoofdstraffen
- Zie tekst 3.*
- 1p 4 De zanger hoeft niet terug de gevangenis in, omdat hij al in voorarrest heeft gezeten.
→ Hoeveel dagen heeft de zanger in voorarrest in de gevangenis doorgebracht?

tekst 4

Jeugdbendes actief in Delfzijl: sommige 'criminelen' zijn 11 jaar

Delfzijl zit in de maag met twee jeugdbendes die voor overlast zorgen. Ze plegen overvallen, gebruiken geweld en zorgen voor overlast in wijken. Sommige kinderen zijn niet ouder dan 11 jaar. "De situatie is hier en daar echt zorgelijk", zegt de burgemeester van Delfzijl.

De bendes bestaan elk uit tien jongeren en zijn volgens de gemeente ongeveer een jaar in beeld. De ene groep is jong, de andere is wat ouder. Vooral de jonge groep baart de burgemeester zorgen. "Als ze nu al op deze manier in aanraking komen met politie en justitie, komen ze op een glijbaan terecht waar ze moeilijk vanaf komen."

naar: www.rtvnoord.nl van 30 april 2018

Lees tekst 4.

- 1p 5 In de titel van tekst 4 wordt gesproken over 'criminelen' van 11 jaar. Welke uitspraak over de 'criminelen' van 11 jaar is juist?
- A Zij kunnen bij ernstige delicten volgens het volwassenenstrafrecht gestraft worden.
  - B Zij kunnen een lichte werk- of leerstraf van Halt krijgen.
  - C Zij kunnen niet strafrechtelijk worden vervolgd.
  - D Zij kunnen voor de kinderrechter terechtstaan.
- 1p 6 Uit welke zin van tekst 4 blijkt dat er een risico is dat de jongeren recidivisten blijven of worden? Schrijf de zin op.
- 2p 7 Hieronder staan vier beweringen over rechten en plichten die een verdachte heeft.
- 1 Een verdachte heeft het recht om te weten waar hij van verdacht wordt.
  - 2 In een rechtszaak heeft een verdachte het recht om in hoger beroep te gaan.
  - 3 In een rechtszaak mag een verdachte zijn eigen verdediging voeren.
  - 4 Tijdens een rechtszitting moet een verdachte de vragen van de rechter beantwoorden.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul juist of onjuist in.
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...

tekst 5

Politie wil zakkenrollers vangen met data¹⁾

De politie gaat computergestuurd op zoek naar mogelijke verdachten. Door mensen op basis van data te controleren, hoopt de politie misdaad te voorkomen.

Een eerste proef start in Roermond, specifiek gericht tegen rondtrekkende bendes uit Oost-Europa. Die maken zich vooral schuldig aan winkeldiefstallen, inbraken en zakkenrollen. Roermond heeft veel last van dit soort criminaliteit, omdat het dicht bij de grens ligt én een grote trekpleister heeft: de Designer Outlet. Dit winkelcentrum trekt jaarlijks miljoenen bezoekers en is daardoor ook in trek bij zakkenrollers en winkeldieven.

De gedachte is dat een dief of zakkenroller zich anders gedraagt dan de rest van het publiek. De kunst is volgens de politie om verdacht gedrag er met behulp van technologie uit te pikken.

noot 1 data = gegevens, feiten, in dit geval verzamelde gegevens die in de computer zijn opgeslagen

naar: www.nos.nl van 17 september 2018

- 2p 8 De politie heeft verschillende taken.
→ Welke twee taken zijn te herkennen in de proef van de politie in tekst 5? Kies **twee** nummers uit onderstaand rijtje.
- 1 dienstverlening
  - 2 handhaving van de openbare orde
  - 3 hulpverlening
  - 4 opsporing van strafbare feiten
  - 5 preventie
- Zie tekst 5.*
- 1p 9 Criminele gedragingen kunnen op verschillende manieren ingedeeld worden.
→ Aan welke soorten criminaliteit maken rondtrekkende bendes uit Oost-Europa zich volgens tekst 5 vooral schuldig? Kies **twee** nummers uit onderstaand rijtje.
- 1 misdrijven
  - 2 overtredingen
  - 3 vermogenscriminaliteit
  - 4 witteboordencriminaliteit
  - 5 zedendelicten

Zie tekst 5.

- 2p 10 Er zijn maatschappelijke en individuele oorzaken van criminaliteit te geven.

→ Geef aan welke maatschappelijke oorzaak van criminaliteit te herkennen is in tekst 5.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

In tekst 5 is de maatschappelijke oorzaak ... te herkennen, want uit tekst 5 blijkt dat ...

tekst 6

Harde kritiek op plan voor probleemwijken

Hoe haalbaar is het plan van ...-fractievoorzitter Dijkhoff om criminaliteit in probleemwijken strenger te bestraffen?

Dijkhoff wil dat het kabinet wijken aanwijst waar meer dan de helft van de bewoners een niet-westerse achtergrond heeft, het opleidingsniveau laag is en de werkloosheid en criminaliteit hoog zijn. In die wijken moeten de straffen voor criminaliteit verdubbeld worden. Onder advocaten is kritiek te horen op het plan.

naar: www.nrc.nl van 19 september 2018

Lees tekst 6.

- 1p 11 Politieke partijen en stromingen hebben verschillende ideeën over hoe criminaliteit het best bestreden kan worden. Op de puntjes in tekst 6 is de politieke partij weggelaten waarvan Dijkhoff fractievoorzitter is.

Welke politieke partij is dat?

- A GroenLinks
- B SP
- C VVD

- 1p 12 In tekst 6 staat dat onder advocaten kritiek te horen is op het plan van Dijkhoff. Volgens verschillende advocaten past het plan slecht bij een rechtsstaat.

Welk kenmerk van de rechtsstaat komt volgens deze advocaten in gevaar als criminaliteit in probleemwijken strenger bestraft wordt?

- A machtenscheiding
- B rechtsgelijkheid
- C rechtshandhaving
- D veiligheid

tekst 7

Frauderende bankiers

Een meerderheid in de Tweede Kamer is voor een maatregel om frauderende bankiers standaard voor de rechter te laten komen. Dit meldt tv-programma EenVandaag. De politici zouden het moeilijk te accepteren vinden dat bankiers die fraude plegen er nu met een schikking vanaf komen.

naar: www.nu.nl van 11 oktober 2018

- 2p 13 Hieronder staat naar aanleiding van tekst 7 een aantal beweringen.
- 1 De bankiers uit tekst 7 worden beschuldigd van een vorm van witteboordencriminaliteit.
  - 2 De politici uit tekst 7 vinden het moeilijk te accepteren dat de zaken van de bankiers die fraude plegen nu worden geseponneerd.
  - 3 De schikking die bankiers krijgen, wordt aangeboden door de politie.
  - 4 Een meerderheid in de Tweede Kamer wil dat frauderende bankiers vervolgd worden.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul juist of onjuist in.
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...

tekst 8

15-jarige jongen uit Enschede aangehouden voor overval

Voor de overval op een tankstation is zaterdag een 15-jarige jongen uit Enschede aangehouden. Hij is ingesloten voor verhoor. De overvaller kwam rond 20.30 uur het tankstation binnen en eiste geld. Hij deed dit onder bedreiging van een vuurwapen of een voorwerp dat hierop leek. De politie stelde direct een onderzoek in.

naar: www.tubantia.nl van 1 december 2018

- 1p 14 Geef aan of de jongen voor het delict in tekst 8 een Halt-afdoening kan krijgen.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De jongen kan ... (wel/niet) een Halt-afdoening krijgen, want een Halt-afdoening is bedoeld voor ...

tekst 9

KNVB: hardere maatregelen tegen vuurwerk op tribunes

Voetbalbond KNVB wil helemaal af van het afsteken van vuurwerk op tribunes in voetbalstadions. De voetbalbond heeft daartoe afspraken gemaakt met de politie, het Openbaar Ministerie, gemeenten en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Een van de maatregelen is om overtredingen voortaan af te doen via het strafrecht. "Heel vaak werd het nog afgedaan met een lokaal stadionverbod", zegt de manager competitiezaken betaald voetbal bij de KNVB. "Dat is verleden tijd. En daarnaast krijgt iedereen direct een landelijk stadionverbod."

naar: www.nos.nl van 3 november 2018

- 2p 15 Er zijn verschillende soorten overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit.
→ Welke twee soorten beleid zijn te herkennen in tekst 9?
Kies **twee** nummers uit onderstaand rijtje.
- 1 gevangenisbeleid
  - 2 jeugdbeleid
  - 3 opsporingsbeleid
  - 4 repressief beleid
  - 5 vervolgingsbeleid

tekst 10

Stroper moet als straf iedere maand Bambi kijken in de cel

Een man uit de Amerikaanse staat Missouri, die vastzit voor het illegaal doden van honderden herten, moet als straf iedere maand naar de Disneyfilm Bambi kijken. Daarin is onder andere te zien hoe de moeder van het hertje wordt afgeschoten door een jager.

"Ik denk dat dit een vrij kansloze methode is", zegt Jasper van der Kemp, criminoloog aan de Vrije Universiteit. "Het lijkt me sterk dat een tekenfilm zoveel impact op iemand heeft, dat diegene zijn of haar gedrag aanpast."

naar: www.rtlnieuws.nl van 18 december 2018

Lees tekst 10.

- 1p 16 Welk doel van straffen zal volgens de criminoloog **niet** bereikt worden?
- A beveiliging van de samenleving
  - B resocialisatie
  - C vergelding
  - D voorkomen van eigenrichting

tekst 11

Bierfietsverbod uitgebreid na klachten over overlast

Amsterdam breidt het verbod op bierfietsen¹⁾ uit naar het oostelijk deel van het centrum.

In Amsterdam-Oost zijn veel meldingen van overlast binnengekomen die te maken hebben met de bierfiets. Het gaat om wildplassen, versperring van het fietspad en openbare dronkenschap. Handhavers hebben deze klachten bevestigd.

Het bierfietsverbod, dat sinds november 2017 geldt voor de binnenstad, wordt daarom per 1 juli uitgebreid.

... ziet geen mogelijkheden het verbod uit te breiden naar het westelijk deel.

noot 1 Een bierfiets is een speciaal soort fiets, meestal voor een groep mensen, die bedoeld is om tijdens het fietsen bier of een andere (vaak alcohol bevattende) drank te drinken.

naar: www.parool.nl van 20 februari 2019

afbeelding 2

foto: bierfietsen in Amsterdam

- 1p 17 Op de puntjes in tekst 11 is weggelaten wie besloten heeft tot een bierfietsverbod.
Wie heeft het besluit genomen om bierfietsen in Amsterdam-Oost te verbieden?
- A de burgemeester
  - B de officier van justitie
  - C de politie
  - D de wethouder

- 2p 18 Leg uit dat uit tekst 11 blijkt dat bierfietsen in Amsterdam een sociaal probleem en ook een politiek probleem zijn.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
een sociaal probleem, want uit tekst 11 blijkt ...
een politiek probleem, want uit tekst 11 blijkt ...
- 1p 19 In verschillende wetten en wetboeken staat welk gedrag door de overheid strafbaar is gesteld.
→ In welke wet of welk wetboek staat dat drugshandel verboden is?

tekst 12

Vader in hoger beroep veroordeeld voor poging tot doodslag

M.H. is maandag in hoger beroep veroordeeld voor poging tot doodslag op de stalker van zijn tienerdochter. Hij moet een celstraf van 4,5 jaar uitzitten.

Begin 2017 viel M.H. de 49-jarige J.S. aan, nadat hij ontdekte dat J.S. zijn 14-jarige dochter lastigviel. J.S. zocht via het internet contact met het meisje en deed zich voor als een jongen van zeventien jaar. J.S. is al eerder veroordeeld voor het stalken van meisjes.

Volgens de vader deed de politie niets met de aangifte van zijn dochter. Hij besloot J.S. op te sporen en zelf aan te pakken. De ontmoeting tussen de mannen liep flink uit de hand. Uit onderzoek blijkt dat er met een schep op het hoofd van J.S. is geslagen.

Volgens ... had J.S. de aanval mogelijk niet overleefd als hij zichzelf niet had verdedigd met zijn armen.

naar: www.nu.nl van 12 november 2018

- 1p 20 Wat moet op de puntjes in tekst 12 worden ingevuld?
- A de Hoge Raad
  - B de kantonrechter
  - C de strafrechter
  - D het gerechtshof

Zie tekst 12.

- 1p 21 Criminaliteit heeft materiële en immateriële gevolgen. Welk immaterieel gevolg is te herkennen in het gedrag van M.H.?
- A angst
  - B eigenrichting
  - C het gevoel minder bewegingsvrijheid te hebben
  - D verlies aan vertrouwen in de politiek